

Tolminski čevljarji

Teško je! Tako čuješ čisto govoriti. Vendar je ta beseda lahko izgovorjena na dva načina. Teško je; tako govorila naš delavec in kmet, da si prav v tem času, ki je nujna posledica fašističnega ropanja, iščeta in tudi najdeta novih sil, novega požrtvovanja za delo, dobro se zavedajo, da je te težke razmere mogoče v celoti rešiti le, če jih reši v trudu in znoju delavno ljudstvo samo. Jasno pa je, da mora to ljudstvo imeti jamstvo, da gradi in žrtuje zase; in to silno jamstvo je našim ljudem naša ljudska oblast.

Seveda pa se dobe tudi ljudje, včasih celo med nami, ki prisluskujejo prišepetavanju raznih podlih brezvestnežev, špekulantov delamržežev, sploh ljudi, ki nikdar niso delali in v svojem nagnenju po izkoriščanju niso pripravljeni nikdar prostovoljno delati ter živeti od plodov svojega dela, in tako ti poedini čisto celo kar podzvestno ponavljajo besede, ki jih strupeno mečejo v svet protiljudski elementi, češ: teško je.

To panično trosenje nezadovoljstva izhaja torej od ljudi, ki se z nami niso borili, z nami ne delajo, ampak bi radi živeli na naš račun, na račun ljudskega dela, in so se torej, če ne odkrito po prikrito borili proti nam ter tudi danes skušajo proti nam delati. Zato pomeni to protiljudsko rovarjenje zlasti v današnjih dneh narodno izdajstvo in tako godrnjanje ima samo en namen: ubiti v ljudeh tisto osnovno zdravo ljudsko zavest, da je možno samo od dela pošteno živeti.

Naše ljudstvo stopa zato v neizprosno borbo proti tej obliki protiljudskega rovarjenja. V tej borbi prihaja do svoje veličastne manifestacije ljudska pobuda, ljudska zamisel. Seveda se naš človek v celoti zaveda, da samo strnjene ljudske vrste lahko uspešno razbijejo protiljudsko rovarjenje in zato je danes splošna ljudska parola v borbi proti gospodarskemu izkoriščanju, prav tako močna, kot je bil pred leti močan ljudski klic na splošno vseljusko vsajstvo proti fašističnim zverem in ta klic je: danes na boj proti špekulantom, verižnikom, saboterjem in hujskačem, na boj do temeljitega iztrebljenja te vrste protiljudske zalege. In temu klicu se odzivajo ne samo množice delavcev in kmetov, ampak vse pozitivne ustvarjalne sile, ki v tem trenutku dobro vedo, da gre ne samo za blagostanje delavnega človeka za Julijske krajine, ampak da gre v tem tudi zato, ali bo dežela, ki si je svojo edinstveno borbo delavnih množic proti imperialističnim izkoriščevalcem priborila ljudsko oblast, postala znova plen istih imperialističnih zalege, iz krempljev katerih se je komaj pred kratkim za ceno tolike krvi in žrtev iztrgala, ali pa ji bo dana možnost, da razvije plodove svoje borbe do tiste mere, ki bodo omogočili popolno blagostanje delavnih množic.

Sele kdor to pojmuje v celoti, lahko vsaj bežno razume pojem udarništva, brezprimernega požrtvovanja, delavne discipline, čudovite delavne iznajdljivosti, zavidanja vredne storilnosti, to je vseh odlik, ki označujejo bistvo našega delavnega človeka pod pogoji ljudske oblasti.

Naše ljudstvo je v nekaj mesecih po osvoboditvi na gospodarskem področju napravilo ogromno. Tega sicer ne moremo tako v celoti preценiti, če gledamo s stališča cone B, kjer je še mnogo mnogo nalog pred nami, ne moremo tako pravilno preценiti, če gledamo s stališča Jugoslavije, kjer se delo z vso silo razvija, prav zaradi tega, ker tam ljudske množice lahko posvete vso svojo delavno silo in sprostijo vso svojo iznajdljivost neovirano, ampak spoznamo in moremo pravilno preценiti šele, če primerjamo cono B s cono A, kjer kljub delavoljnosti množic ni bilo storjenega prav nič, zaradi tega, ker je pod pogoji dekretirane oblasti ovirana in lahko rečemo celo onemogočena ljudska pobuda. Torej, če pogledamo s stališča cone A na našo

Vseljudski tabori so naš klic po pravici

Nad 30.000 Primorcev je preteklo nedeljo na množičnih taborih zahtevalo priključitev Julijske Krajine in Trsta k FLRJ in protestiralo proti drugačnim oblikam reševanja pripadnosti te samo naše — jugoslovanske zemlje

Preteklo nedeljo so se vršili v središčih grgarskega, tolminskega, bistrškega in kozinskega okraja veliki vseljuski tabori, katerih se je udeležilo okrog 30.000 ljudi. Te ogromne množice primorskega ljudstva so ponovno privrele na dan, da dajo duška svojemu ogorčenju in da protestirajo pred vsem svetom proti vsaki vsiljeni obliki reševanja problema Julijske krajine. Tokrat so te množice spet potrdile svojo že neštetokrat izraženo zahtevo po priključitvi Julijske krajine in Trsta k Titovi Jugoslaviji.

V Grgarju samem so že v soboto, 2. februarja, imeli vseljuski tabor okoliške vasi Trnovo, Ravnica, Voglarji, Podgozd, Zagorje, Podlaka, Sveto, Ravne, Bate in naselja z banjske planote. Ob tej priliki se je že takoj popoldne zbralo nad tisoč ljudi v Grgarju. V krasnih sprevedih z zastavami in transparenti ter s pesmijo so vrele množice skupaj. Vzklikajoče demonstrante so pozdravili zastopniki ljudske oblasti in podrobno pojasnili množici pomen reakcionarnega rovarjenja, pomen internacionalizacije Julijske krajine, ki je v bistvu le poskus imperialističnega barantanja za našo zemljo. Ogorčeni manifestanti so protestirali proti avtonomiji Julijske krajine ter navdušeno vzklikali Titovi Jugoslaviji, maršalu Titu in Edvardu Kardelju.

Za tem so spregovorili še ljudski govorniki. Govoril je kmečki sin,

ki je prijel za puško in branil domovino. Posebno je naglasil, da bodo stali primorski borci, ki so se borili v brigadah in korpusih maršala Tita, danes v prvih vrstah, da zmagovito zaključijo borbo. H koncu je takole dejal: »Še pred nekaj časa smo držali puške v rokah in izgnali fašiste, sedaj pa smo prišli za delo, sedaj obnavljamo domove in se pripravljamo na spomladansko delo.« Za njim je spregovorila mati padlega borca in naglasila:

»Dala sem sina zato, da bo Primorska priključena k Titovi Jugoslaviji.«

Žrtvovala sem vse, kar sem imela. Toda me matere ne bomo prenehale prej žrtvovati in delati ter se boriti, dokler ne bo dosegla tudi Primorska srečnega blagostanja v Titovi Jugoslaviji. Te nekaj kratkih besed je vzbudilo v množici dolgotrajno vzklikanje in odobravanje in predvsem naše žene in matere so glasno ponavljale: »Tako je! Nismo zastoj žrtvovali. Me vemo, zakaj so padli naši sinovi in možje in izdale bi te naše najsvetejše žrtve, če danes ne bi tako odločno protestirale proti internacionalizaciji Julijske krajine.«

Nato se je razvil lep sprevod po Grgarju. Sredi popoldneva pa je bil izredno posrečen partizanski festival. Ob tej priliki so nastopale kulturne skupine, člani prosvetnih društev, pevski zbori. Brez nadaljnega

Tako govori Primorska, ker tako hoče in čuti.

je z največjim uspehom recitala tov. Štefanija iz Grgarja eno izmed Gregorčičevih domoljubnih pesmi in je bila za to nagrajena z najtoplejšim odobravanjem. Prireditve se je šele proti večeru zaključila in zborovalci so v skupinah začeli odhajati, neprenehoma poudarjajoč našo osnovno zahtevo: Tukaj je Jugoslavija!

V nedeljo, 3. februarja, pa sta bila vseljuska tabora tudi v Kalu nad Kanalom in v Čepovanu. V Kalu se je zbralo okrog 2000 ljudi iz kra-

jev Avče, Seniški breg, Leupa, Testeni, Vrhavč, Keprivišče, Bizjaki in celo z banjske planote so prišli tudi sem. Vsa ta ogromna množica ljudi se je zbrala že takoj popoldne v Kalu, kljub slabemu vremenu. Kljub temu, da so vse vasi raztresele po dve, tri ure oddaljenih brdih in grapah in kljub temu, da je bila nevarna poledica čez in čez. Tudi tu so demonstrantom govorili zastopniki ljudske oblasti in star primorski borec, ki je predvsem naglasil važnost tega, da

stojimo danes v strnjenih vrstah,

ko gre za to, da se nam potrdi plodove naše narodnoosvobodilne borbe, ko je treba uresničiti priključitev Julijske krajine k Titovi Jugoslaviji. Tudi v Kalu je bil prirejen kulturni festival in nepozabna je bila živa slika: nabrusimo kose. Pa še po samem festivalu so se ljudje ponovno zgrnili na nekem večjem prostoru sredi vasi in še dolgo časa protestirali proti zamisli avtonomne Julijske krajine.

V Čepovanu se je zbralo 1500 ljudi iz obeh Tribuš, iz vseh treh Lokovcev, Lokev, Vrat, Puštal, Dola in Lazen. Tudi tu so predvsem ljudski govorniki naglasili pomen teh vseljuskih taborov. Množica je sledila z velikim zanimanjem govornikom in neprestano vzklikala ljudski oblasti ter poudarjala zahtevo po priključitvi Primorske k Jugoslaviji.

Kakor v Grgarju in Kalu, je bila tudi v Čepovanu popoldne kulturna prireditev, na kateri so nastopile igralske in pevske skupine iz bližnjih vasi.

Istega dne so tudi v tolminskem okraju tisoči zavednega ljudstva protestirali proti internacionalizaciji Julijske krajine. Tako je bil preplavljen Tolmin z zastavami in transparenti, ko je preko 2000 ljudi protestiralo proti delovanju protiljudske reakcije in zahtevalo, da se upošteva nadčloveško borbo primorskega ljudstva. Tudi v Knezo se je zgrnila ogromna množica ljudi, ki so prišli kar po štiri ure daleč po snegu in poledici. Več tisoč ljudi je prišlo po nekaj ur daleč v Slap, v Sv. Lucijo, v Podbrdo in so odločno

zahtevali odstranitev demarkacijske črte,

kaznovanje narodnih izdajalcev in z nepopisnim navdušenjem vzklikali ljudski oblasti in zahtevali po priključitvi Primorske k Titovi Jugoslaviji.

S prav takim navdušenjem se je vršil veličasten vseljuski tabor tudi v Ilirski Bistrici, kamor je prišlo nad 5000 ljudi. Tu sta med drugimi govorila tov. Ivan Regent in Jože Primožič. Oba govornika sta

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dvatisočglava množica je manifestirala v Tolminu.

cono, potem lahko vidimo, kaj so zmogline napraviti ljudske množice, če imajo ljudsko oblast v rokah, napraviti kljub temu, da morajo dnevno stati v borbi za obdržanje pridobljenih pravic in dnevno razbijati zločinske napade protiljudskih elementov, ki poskušajo uničiti našo strnjeno.

Pred kratkim smo doživeli v vrsti uspehov ljudske samoiniciative tudi v Tolminu primer, da se je 20 tamošnjih čevljarjev na lastno pobudo združilo v zadrugo. Kako so to izvršili? Tolminski čevljarji so spoznali pravo moč zadruge v borbi proti tistim poedincem, ki izkoriščajo delavno ljudstvo. Uvideli so, da je borba poedinega poštenega obrtnika proti izkoriščevalcem brezuspešna in da se v tej borbi usili slednjemu delavnemu človeku samo ena izbira: z ljudstvom ali proti ljudstvu. Tolminski čevljarji so sklenili kreniti z ljudstvom. Znosili so vse svoje stroje in orodje v skupno delavnico in začeli delati kot posamezni člani

delavne skupnosti, ki ima en sam smoter, in ta je: ustvariti zadrugišvo, preiti v okviru danih možnosti k načrtnemu delu, dvigniti produkcijo in odpreti boj proti špekulantom in izkoriščevalcem ter saboterjem. V zadrugi delajo za splošno ljudsko korist in njihov glavni smoter je obuti tamošnjega kmeta, ki prav tako nesebično dela za splošno korist delavnega ljudstva. Čevljarji so si razdelili delo v zadrugi delavnici in zadruga jih plačuje. V kratkem času bodo vzeli k sebi še nekaj vajencev, tako da vzgoje tudi kader bodočih čevljarjev, ki jih bodo na ta način zaščitili pred vsakršnim izkoriščanjem.

Ze v kratkem času so se pokazali prvi uspehi odločnega koraka tolminskih čevljarjev; cene čevljev so se znižale kar za polovico.

Takih primerov je več. Treba pa jih bo še več. Ljudska pobuda mora najti v novih delavnih oblikah pravega oblikovalca, ki bo polno jam-

stvo, da to delo ne bo sredstvo, s katerim bi izkoriščevalci izrabljali tako delavca kot kmeta.

Samo na tak način je možno tudi premagovanje današnjih težkoč; seveda tem uspešnejše, v kolikor je tem tesneje povezano s splošno ljudsko zahtevo po priključitvi Julijske krajine k Titovi Jugoslaviji, to je z zahtevno po zmagi prave ljudske demokracije. Pri tem se pred vse postavljaja ena sama naloga, naloga požrtvovalnega dela. Torej pomeni, da se pravi govorili o današnjih naših težkočah, govorili o naših današnjih nalogah. Naše ljudstvo govori o njih zato, da jih rešuje, kdor pa ne kaže polne pripravljenosti, da dela skupno z ljudstvom, ta naše težkoče, če o njih govori, izrablja samo za protiljudsko delo in za izdajstvo nad delavnim ljudstvom. Jasno je potem, da stopa ljudstvo v borbo proti njim in da za to neizprosno borbo samo še bolj utrjuje svoje vrste. Jasno dokaz zato pa so nam tudi tolminski čevljarji.

Naše ljudstvo je spregovorilo

Ajdovska demonstracija se je razplamtela po vsej Primorski. Dvignilo se je ljudstvo Brkinov, spregovorile so matere iz raztresenih grgarskih grap, svoj glas so dvignili Tolminci. Naše ljudstvo govori in zahteva; danes govore tisti, ki so se odzvali klicu velikih zavaznikov in z lastnimi telesi branili svet pred fašističnimi zvermi. Danes govore matere, ki so nesebično žrtvovalle svoje sinove, danes govore žene, ki so poslale može v hosto braniti pravico, danes govore sto in tisoči naših mladincev, katerim so v borbi padli očetje in matere.

In zakaj se je dvignil ta val demonstracij? Ali ni krik primorskega ljudstva segel že prej v ves svet, ali niso naše resolucije prišle do zadnjega, ki še do včeraj ni hotel slišati resnice o Primorski? Ali niso čuli v svetu prav vsi našega klica: Pridite in pogledajte, trpinčena, a nikdar izmučena, ropana, toda nikdar izropana Primorska je danes močnejša kot prvi dan protifašistične borbe, je danes odločnejša in silnejša kot kdaj koli prej. O, čuli so ta klic vsi, toda med podležimi so se našli še zverinski imperialisti, ki bi hoteli temu koščku naše zemlje napraviti zgodovinsko krivico, ki bi radi vsilili Primorski nov fašizem.

Zato je naše ljudstvo spet spregovorilo:

Fašizem je utonil v naši krvi, nazizem se je udušil v dimu naših domov in v zločinskih imperialistom bomo potegnili lažne krinke z obraza, da bodo stali že danes pred svetom kot goli izdajalci pravice, kršilci atlantske listine, sovražniki ljudstva.

In proti njim se je dvignilo primorsko ljudstvo in njim veljajo stotisočeri klici: Protestiramo proti temu, da kdor koli drug odloča o naši zemlji kakor mi sami, ki smo na teh tleh branili ne samo svoje domove in svoja življenja, ampak osnovne človečanske pravice in pravo ljudsko demokracijo. Ogorčenje primorskega ljudstva je v tem trenutku enako ogorčenju proti fašističnim zavojevalecem. Končno je vseeno, ali prihaja, ali skuša vdreti v našo deželo nekdo na tankih in topovih, ali pa na način političnega nasilja. Naše ljudstvo dobro ve, da je in ostane fašist, kdor bi si drznil storiti kakršno koli krivico naši zemlji.

Pred kratkim je tov. Boris Kraigher na seji Glavnega odbora SIAU med drugim dejal: »Kakor da nekomu ni všeč, da smo s prvim dnem Mussolinijevega zavratnega napada na Francijo in pozneje na Jugoslavijo začeli s sabotažnimi akcijami proti vojni, kakor da nekomu ni

všeč, da smo vodili najodločnejšo borbo proti fašizmu in da smo dali v tej borbi največje žrtve, kakor da nekomu ni všeč, da je ljudstvo Julijske krajine že davno pred letom 1943. stalo aktivno v vrstah oborožene borbe demokratičnega bloka, v vrstah odredov in brigad pod vodstvom maršala Tita, kakor da bi nekomu ne bilo všeč, da je naše ljudstvo pokazalo primer bratstva med narodi s pritegnitvijo italijanskega delavstva iz mest Julijske krajine v skupno oboroženo borbo.« Tudi te besede so silen odmev Primorske. Seveda so v svetu še ljudje, ki bi radi videli, da bi Primorska hlapčevala in prosila in čakala od njih krivične milosti, zato jim ni všeč, da je v Julijski krajini ljudstvo, ki noče milosti od nikogar, ampak hoče samo to, kar si je samo zgradilo, in to je, da na svojih tleh postane samosvoj gospodar in da postanejo ta tla košček velike države delavnega ljudstva, ljudsko demokratične Jugoslavije.

In vse to izražajo pet, deset, dvajsetstisočglava množična zborovanja v posameznih krajih na Primorskem. Vsa ta zborovanja, vsi ti ljudski tabori so eno samo veličastno potrdilo, da stoji naše ljudsko množice strnjeno na obrambnih okoliščinah vsega tega, kar so si v borbi priborile. Danes ljudstvo zavestno brani svojo ljudsko oblast, zavestno brani sveta jugoslovanska tla, ki so rodila dva junaška korpusa, brani ljudsko demokracijo, ki je edino pravo jamstvo našemu človeku, da bo v najkrajšem času lahko dvignil izpod ruševin svoje domove in se pridružil ostalim ljudskodemokratskim silam v delu za splošno ljudsko blaginjo.

Na svojih množičnih protestnih zborovanjih odklanja naše ljudstvo vsakega razsodnika, vsakega vsiljenega posrednika, ki bi rad na kakršen koli način napravil krivico primorskemu ljudstvu, ki bi rad uresničil v reševanju Julijske krajine svoje imperialistične težnje. Samo ljudje, ki so z nami stali skupno v vrstah protifašističnih borcev, lahko danes zastopajo in govore v imenu tistega ljudstva, s katerim so se borili. In zato tudi naše ljudstvo ob priliki vsakega zborovanja, ob priliki vsake manifestacije ali demonstracije pošilja svojemu odboru in zastopniku na mirovni konferenci Edvardu Kardelju resolucije, v katerih izraža svojo osnovno zahtevo: »Tovariš Kardelj, povej vsemu svetu, da smo se mi borili zato, da bomo združeni v Titovi Jugoslaviji z ostalimi narodi Jugoslavije in da protestiramo proti vsaki avtonomiji ali internacionalizaciji Julijske krajine.«

Nadaljevanje s 1. strani.

zbranim manifestantom predvsem prikazala moč strjenih množic. Samo način, samo pot, po kateri je krenilo primorsko ljudstvo 1941. l., je jamstvo, da primorska zemlja ne bo nikdar več žrtev fašističnega nasilja. Tov. Primožič je naglasil še dejstvo, da je nemogoče vsiliti ljudskim množicam kaj protiljudskega, pa če to še tako prikrito in še na tako prikrit način vsiljeno, če tem množicam načeluje najneizprosnejši protifašistični borec — delavec.

Po političnem delu tabora je bilo tudi v Ilirski Bistrici prirejenih nekaj prav lepo uspešnih kulturnih točk, katerim je naše ljudstvo z največjim zanimanjem sledilo.

Istega dne pa se je v okraju Hrpelje-Kozina zbralo v okrajnem središču okrog 7000 ljudi. To je bilo edinstveno doživetje za ta okraj; nekaj takega v Kozini in Hrpeljah še niso videli. Tudi tu je bilo med množico veliko navdušenje in so vzklicali Titovi Jugoslaviji: »Hočemo Titovo Jugoslavijo! Tukaj je Jugoslavija!« Obenem pa je množica ogorčeno vzklicala: »Dol z izdajalci!

Dol z nenasitnimi imperialisti! Smrt fašistom, ki skušajo pod novimi krinkami znova segati po naši, jugoslovanski Julijski krajini.«

Ti ljudski tabori niso bili sami sebi namen, ampak so bili mogočen klic v svet, klic po pravici, klic ogorčenega ljudstva, kateremu skušajo teptati osnovne pravice, klic ljudstva, ki si ne bo nikdar pustil izigrati svoje borbe. Zato so z vseh teh taborov bile poslale resolucije, resolucije Kardelju s prošnjo, da tolmači naše zahteve v svetu, Mednarodni komisiji za zahtevo, da kon-

no prisluhne srcu primorskega ljudstva, ki na slednji pedi zemlje Julijske krajine odločno govori: Tukaj je Jugoslavija!

Edvardu Kardelju v London

Kal nad Kanalom, 3. II. 1946.

Danes smo se ponovno zbrali v Kalu nad Kanalom prebivalci vseh bližnjih vasi, da bomo kljub stoterim našim dokazom, ki smo jih s krvjo zapisali v štirih letih najtrših bitk, kar jih sploh zgodovina pozna, še enkrat najodločnejše zahtevali, da se nam priznajo plodovi naše borbe, za katere so dali naši najboljši sinovi svoja življenja.

Nočemo niti slišati o kaki internacionalizaciji ali nekaki samostojni Primorski, kakršno si zamišljajo danes oni fašistični in reakcionarni elementi, ki so se z orožjem v rokah borili proti nam in našim zavaznikom. Nismo še pozabili petindvajsetletnega najramotnejšega poniževanja in zatiranja od strani fašistične in imperialistične Italije, ki nam je vzela in zatrla vse, kar nam je drago, in nas kar v množicah pobijala.

Ravno isti elementi danes hočejo zopet zaslužiti Julijsko Krajino, hočejo narediti iz nje zatočišče vseh vojniških zločincev in grešnikov, ki naj bi v bodoče zopet izžemali, krvavo izžemali naše ljudstvo. Ker se mi tega predobro zavedamo, zato enoglasno in najodločnejše protestiramo proti vsakim predlogom, ki jih ne predlaga ljudstvo Julijske Krajine in zahtevamo, da se pri odločevanju pošteva edino samoodločba našega ljudstva, ki se je borilo za to, da se naša Julijska Krajina priključi k materi domovini Titovi Jugoslaviji. Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Vaščani iz Kala in okoliških vasi,

Sodelovanje je možno samo na osnovi obnove ljudske oblasti

PNOO za Slovensko Primorje in Trst je podal obračun pred svetom o svojem dosedanjem delu

V soboto, 2. februarja se je v prostorih Pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora za Slovensko Primorje in Trst vršila druga seja Glavnega odbora PNOO. Po več kot polletnem razdobju se je zopet sestel »primorski parlament«. Predsednik predsedstva PNOO-jav. France Bevk je ob otvoritvi seje vsem prisotnim članom pojasnil, da predsedstvo tako dolgo ni sklicalo seje, ker včasih niso bile primerne okoliščine, drugič pa iz drugih razlogov ni bilo možno sklicanje. Ta seja pa je bila sklicana zato, da položi PNOO obračun o svojem delu in skupno s člani Glavnega odbora

pregleda sliko trenutnega političnega položaja ter da pred vsem svetom ugotovi gotova dejstva in si postavi smernice za bodoče delo. Pozval je vse člane, naj o vsaki stvari odkrito povedo svojo sodbo.

Poročilo predsedstva je podal tajnik tov. dr. Puc Boris. V obširnem referatu je očrtal delo predsedstva PNOO od zadnje seje odbora dne 8. VI. 1945 do danes.

Sledil je referat podpredsednika Pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora tov. Borisa Kraigherja o »Ljudski oblasti in obstoječi civilni upravi«.

Govor tov. Borisa Kraigherja

Tov. Kraigher je orisal politično ozadje nesoglasja, ki obstoja na področju cone A Julijske Krajine med organi ljudske oblasti in anglo-ameriške vojaške uprave. Dejal je, da je iz predhodnih poročil razvidno, da so vsi napor ostali zaman in danes v coni A ne samo, da so narodno osvobodilnim odborom, resničnim in izvoljenim predstavnikom tukajšnjega ljudstva, vzete vse izvršne in naredbodajne funkcije, temveč so danes močno okrnjene še tudi osnovne, formalno-demokratske človeške pravice: pravica združevanja, pravica tiska, govora — da, tudi že osebna lastnina predstavnikov ljudstva ni več sigurna. »Današnja vojna uprava se še devet mesecev po končani vojni poslužuje rekvizicij prevoznih sredstev in lokalov, kadar more biti to v škodo demokratičnemu ljudskemu gibanju in v korist njegovim sovražnikom ter reakciji. Na eni strani ljudstvo, antifašistični borci, brez oblasti, brez možnosti vpliva na oblast, brez osnovnih formalno-demokratskih svobod — na drugi strani diktatura reakcionarnih sil, diktatura zunanje reakcije, ki ji daje vso podporo domača reakcija.«

Nato je razložil, zakaj so vsi poizkusi ljudstva ostali zaman. Pri tem je ugotovil, da se je v zadnjih mesecih jasno pokazalo, da ne gre in ni šlo za neko abstraktno demokracijo, ampak gre in je vedno šlo resničnim predstavnikom ljudstva za demokracijo v rokah ljudstva proti reakciji. »Osnovna demokracija pa je ljudska oblast. Torej oblast večine,« je nadaljeval tovariš Kraigher, »nad ptičo manjšino tistih, ki so pripravljeni vdinjati se vsakemu nasilju, ki so pripravljeni na vsako izdajstvo, na vsako umazanijo, samo da lahko ostanejo iz sebičnih razrednih razlogov na položajih, ki jim omogočajo zatiranje in nasilje nad večino, nad ljudstvom. Nasprotno temu pojmovanju demokracije hoče laždemokracija ločiti pojem oblasti od njene demokratične oblike. Oblasti hočejo dati značaj nečesa »vzvišenega«, kar je izven ljudi in izven družbe. Demokracija hočejo omejiti na formalne pravice kritike, oblast pa strogo ločiti od vsakega vpliva ljudstva, očuvati jo neznatni manjšini.

Dalje je razložil, da se reakcija danes ne more posluževati več demokratičnih laži, niti odprtih fašističnih metod, zato se poslužuje intervencije zunanjih sil. Te pa hočejo kot nekaki nezainteresirani opazovalci pod krinko pomoči uničiti tisto, kar je ljudstvo ustvarilo in za kar se je borilo.

Na konkretnem položaju, ki je bil razviden iz predhodnih poročil, je govornik pokazal na momente, ki kažejo protiljudski, protidemokratski in intervencionistični značaj postopka pri restavraciji starega, v bistvu fašističnega državnega aparata. »Prvi tak primer je ukinitve narodno osvobodilnih odborov. Argumente, ki jih je uporabila anglo-ameriška vojaška uprava, da ti odbori niso reprezentativni, ne predstavljajo vseh slojev prebivalstva, vseh strank itd., so ljudski vodilni oblastveni organi s svojimi predlogi popolnoma ovrgli. Ponujali so nove demokratične volitve, toda niso pristali nanje. In vsak način so hoteli odstraniti narodno osvobodilne odbore ter so zato izdali zloglasno uredbi št. 11, ki predstavlja smešenje najosnovnejših načel demokracije.«

Nato je tov. Kraigher obravnaval drugi podoben primer, vprašanje narodne milice. Tudi ta je bila reakciji nevarna, ker ni bila biriški aparat oblastnikov, temveč varnostni organ ljudstva samega. Zato so ji namenili isto usodo kot narodno osvobodilnim odborom in tudi v tem primeru navedli kup namišljenih argumentov, ki so bili prav tako ničevi kot prejšnji. Ustvarili so novo policijo, v kateri so zbrani ljudje vseh narodnosti in strank. V njej je veliko število bivših kvesturinov in fašistov. Tisti pa, ki ne izvirajo iz teh vrst, gredo skozi vrsto sil in rešet. Vsakega zato vprašajo, preden je sprejet, ali je za Tita ali za kraja. S tako policijo ljudske oblasti gotovo ne morejo najti kompromisa.«

Iz vsega navedenega je povzel tov. Kraigher naslednje zaključke: »S pomočjo intervencije zunanjih sil je torej proti volji tukajšnjega ljudstva ustvarjeno stanje, ki je protiljudsko, protidemokratsko, ki nima ničesar skupnega z osnovnimi načeli suverenosti naroda in samoodločbe, in nima ničesar skupnega z načeli Atlantske listine. Takega stanja eveda ne priznamo. Ugotavljamo, da je nova civilna uprava protizakonita, ker je protidemokratska, ker je formirana z dekreti zunanjih sil, ker je nasprotna vsem mednarodnim običajem. Zato na tej osnovi sodelovanje ni mogoče. Kakšno rešitev tega stanja predlagamo? Ne bomo tu govorili o tem, kaj bi bila dolžnost zunanjih sil, če bi hotele ostati zveste načelom Atlantske listine. To je njihova stvar. Če hočejo pri ljudstvu ponovno dobiti tisto zaupanje, ki so ga uživalle nekaj časa v teku vojne, potem naj prenehajo s prakso dekretiranja, s prakso nasilja, s kolonialno prakso in

naj govore z ljudstvom in njegovimi predstavniki ne s stališča nekih »vzvišenih razsodnikov«, ampak s stališča sorcev. Ne vem, ali je to danes še mogoče z ljudmi, s katerimi imamo konkretno opravka. Mi si takega preokreta na vsak način želimo, ker bi hitro omililo napeto ozračje in nerazpoloženje tukajšnjega ljudstva proti zavazniškim vojskam.«

Dalje je tov. Kraigher govoril o »na-logah, ki stoji pred odbori ljudske oblasti v zvezi z obstoječim stanjem. Našel je vrsto ukrepov, ki bi bili nujni za izboljšanje težkih življenjskih pogojev. Sedanjí upravni aparat tega ni zmožen. Množica uradnikov sedi danes v uradih Trsta in Gorice. Kaj delajo, nihče ne ve, predstavljajo pa ogromno finančno breme za naša mesta in za pokrajino. Smešno bi bilo pričakovati, da je en sam življenjski problem Julijske Krajine in Trsta mogoče rešiti s pomočjo tega bednega, razpadajočega, do dna gnilega starega fašističnega aparata. Le narodno osvobodilni odbori bi se mogli lotiti reševanja teh problemov.« Nakazal je, v čem mora biti delo narodno osvobodilnih odborov v tej težki situaciji.

»Radi sprejemmo kritiko,« je končal svoja izvajanja tov. Kraigher, »ki bi mogla okrepiti našo borbo za čim hitrejšo zmago v boju za ljudsko oblast, odločno pa morajo narodno osvobodilni odbori razbiti vse tendence, ki bi hotele zapeljati pod krinko »sodelovanja« naše ljudstvo na pot dokončne likvidacije njegove oblasti, dokončne likvidacije resnične demokracije. Na osnovi diskusije po prejšnjih referatih, na osnovi duha, ki vlada v naših vrstah, smatram za potrebno, da PNOO smatra za svojo dolžnost, z vsemi silami nadaljevati z borbo za ljudsko oblast. Sodelovanja na protiljudski osnovi ne moremo sprejeti in mislim, da je to mnenje nas vseh, če izjavljam, da je sodelovanje možno samo na osnovi obnove ljudske oblasti.«

Referat tov. Kraigherja je bil sprejet z velikim odobravanjem. Tov. predsednik je nato otvoril diskusijo, v kateri so člani Glavnega odbora s konkretnimi primeri podkrepili izvajanja tov. Kraigherja.

Glavni odbor je soglasno izglasoval več resolucij: Resolucijo, naslovljeno Organizaciji Združenih narodov, resolucijo o ekonomskem stanju pokrajine, o zahtevi izгона vojnih zločincev iz cone A Julijske Krajine, glede kulturno prosvetnega dela ter končno resolucijo, s katero Pokrajinski narodno osvobodilni odbor odklanja vso odgovornost za nesoglasja z anglo-ameriško vojaško upravo. Predlog odvetnika tov. dr. Fornazariča iz Gorice, da se s seje pošlje pozdravna brzojavka maršalu Titu, je bil sprejet z navdušenim ploskanjem.

Na kraju sta bila izpopolnjena Glavni odbor Pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora za Slovensko Primorje in Trst ter Predsedstvo PNOO-ja. Predsedstvo je sestavljeno takole: predsednik Bevk France, podpredsednika dr. Pogassi Giuseppe in Kraigher Boris, tajnik dr. Puc Boris, člani predsedstva: Babič Branko, Laurenti Eugenio, Beltram Julij, Komar Angelo, Jelinčič Zorko in Bolioni Mito. Ker je bil dnevni red izčrpan, je tov. predsednik Bevk France zaključil sejo in zagotovil vsem članom, da se bo Predsedstvo ravnalo po sklepih seje.

Deklaracija nove vlade maršala Tita

V četrtek, dne 31. januarja, je bila v Beogradu 4. skupna seja Zvezne skupščine in Skupščine narodov Ustavodajne skupščine, na kateri je bila na slovesen način proglašena Ustava ljudske republike Jugoslavije. Ustavodajna skupščina je po dolgotrajni, vsestranski razpravi o osnutku Ustave v odborih in plenarnih obeh domov sprejela Ustavo, temeljni zakon FLRJ.

Istočasno z delom skupščine pa je vse ljudstvo v državi in tudi mi Primorci, ki smo še trenutno izven državnih mej Jugoslavije, s svojim odobravanjem in živahnim sodelovanjem pri izgradnji Ustave pokazalo, da predstavlja ta Ustava plod splošnega ljudskega dela, in kako v celoti odgovarja življenjskim interesom in resničnim demokratičnim naprednim težnjam vseh narodov Jugoslavije.

S sprejetjem Ustave je delo Ustavodajne skupščine končano. Ustava predvideva Ljudsko skupščino kot predstavnik narodne suverenosti in kot vrhovnega organa državne oblasti, toda zaradi izvršitve važnih zakonodajnih nalog pri izgradnji celokupne državne organizacije nadaljuje Ustavodajna skupščina svoje delo kot Ljudska skupščina do poteka v Ustavi predvidenega roka.

V zvezi s tem je tudi predsednik zvezne vlade FLRJ podal ostavko svoje vlade. Ljudska skupščina pa je takoj nato poverila sestavo nove vlade maršalu Josipu Brozu-Titu. Ta nova vlada je že prisegla pred Prezidiumom Ljudske skupščine FLRJ. Na seji Ljudske skupščine je

predsednik vlade maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito med burnimi vzkliki in ploskanjem prečital deklaracijo vlade FLRJ.

Iz te deklaracije jasno vidimo, da bo vlada posvetila vso skrb prvenstveno rešitvi gospodarskih vprašanj, ki so osnova vsemu nadaljnjemu delu in razvoju narodov tako na kulturnem, prosvetnem, zdravstvenem, socialnem in ostalih področjih družabnega udejstvovanja. Vse delo pa se bo vršilo smiselno, načrtno, s pomočjo vsega ljudstva v okviru splošnega državnega načrta. Ta vlada smatra za najvažnejše in najnujnejše vprašanje: obnovo vse dežele. Tej veliki in nedolžljivi nalogi bo vlada posvetila vse sile in največjo pozornost, kot je delala v okviru danih možnosti že do sedaj. Ta vlada bo še nadalje čim bolj skrbela za tiste predele Jugoslavije, ki so v vojni najbolj trpeli.

Čeprav letos še ne bo mogoče izdelati splošnega državnega načrta, bo Zvezna vlada kljub temu morala potom federalnih vlad začeti že letos z načrtno izgradnjo požganih vasi in mest. Zvezna vlada upa, da bo pri uresničevanju te naloge dobivala največjo pomoč in podporo najširših ljudskih množic iz vseh naših ljudskih republik. Treba je zgraditi in usposobiti za stanovanje na tisoče in tisoče hiš in gospodarskih poslopij, ki so jih požgali in razrušili nemški, italijanski in drugi okupatorji.

Usposobitev in dviganje našega gospodarstva zahtevata ogromnih naporov in sredstev. Vlada se bo

lotila reševanja tega vprašanja z največjo energijo. Posvetila se bo dvigu tovarn, rudnikov, prometa itd. na predvojno stopnjo in celo višje, to je naloga, ki jo mora vlada s pomočjo širokih delovnih množic in ljudske inteligence v veliki meri še letos izvršiti. Proizvodnja v tovarnah in podjetjih se mora zvišati in stroški proizvodnje znižati, ker se vlada zaveda tega, da lahko samo na ta način pride do izboljšanja življenjskih pogojev tako delavcev kakor kmetov in meščanov. Izdelati dovolj raznih tovarniških proizvodov pomeni omogočati v zadostni meri preskrbo kmetov, delavcev in ostalih državljanov s temi proizvodi. Zmanjšati stroške proizvodnje pomeni znižati cene tem proizvodom, pomeni tudi zmanjšati razliko med cenami tovarniških in kmetijskih proizvodov, pomeni utrditi zvezo delavcev in kmetov, pomeni utrditi Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo.

Ker bo obnova Jugoslavije, ki je v tej vojni od vseh evropskih držav največ pretrpela, stala ogromne milijone, bo vlada storila vse korake, da bodo Jugoslaviji plačane reparacije in da se ji povrne to, kar so okupatorske države naropale po naših krajih.

Dalje smatra ta deklaracija kmetijstvo kot enega najvažnejših področij gospodarstva. Vlada se bo potrudila, da bo letos v celoti izvršila kolonizacijo in izvedla agrarno reformo. Vlada bo nudila kmetom kolonizem vso pomoč, dokler se ne postavijo na lastne noge, zagotovila

Nadaljevanje na 3. strani

V Jugoslaviji delijo zemljo

Po Sloveniji in drugih predelih Jugoslavije doživljajo mali kmetje in bajtarij edinstvene dni, delovne kmečke množice praznujejo svoj praznik.

Uresničujejo se stoletne težnje malih kmetov, bajtarjev in najemnikov po zemlji. Svojo zmagovito obliko je zadobil boj Matije Gubca in ostalih kmetov Ilačanov; pričela se je izvajati agrarna reforma in prvi količi so bil zabiti v zemljo, v tisto zemljo, ki so jo kmetje in bajtarij pod bičem grajskega valpa obdelovali s svojimi žuljevimi rokami v korist tuji gospodi, plemenitašem in veleposestnikom. Ti količi so postali novi mejniki, so uresničevanje davnih želja in zahtev:

zemljo tistemu, ki jo obdeluje!

Z zastavami in transparenti prihajajo agrarni interesi na travnike, ki bodo odslej njihova last, vzklikajo novi ljudski oblasti, maršalu Titu, Ljudski fronti, ki jim je omogočila, da bodo odslej lahko pošteno preživljali svojo družino. Danes pravilno in živo spoznavajo tudi najbolj zakrknjeni nasprotniki in omahljivci, kaj je ljudska oblast in kako dela za ljudstvo.

Agrarna reforma se je izvedla tudi v bivši Jugoslaviji, toda številke nam povedo, da je predstavljala takratna agrarna reforma samo pesek oči zemlje potrebnim kmetovalcem. Od 5.200.000 ha veleposesniške zemlje v takratni dravski, savski in dunavski banovini je padlo pod udar agrarne reforme le 600.000 ha. In če navedemo tu še dejstvo, da je samo v Srbiji bilo po statistiki iz leta 1931 120.000 gospodarstev, katerih posestvo je merilo pod dva ha, hkrati pa je bilo 780 gospodarjev, ki so imeli po 80 ali več ha, 120 posestnikov pa je imelo po več ko 500 ha zemlje, potem vidimo, kako pereče je bilo to vprašanje in kaj bo sedaj siromašno kmečko ljudstvo s to agrarno reformo pridobilo.

Sedaj bodo prišli v last siromašnemu kmečkemu ljudstvu tisoči ha plodne zemlje. Samo v Vojvodini je bilo doslej razdeljeno 300.000 oralovalne zemlje, v Sremu je prišlo v zemljiški sklad 646.838 oralovalne zemlje, prijavljenih interesentov pa je 18.334.

Veleposesniško zemljo in presežke, kot določa zakon o agrarni reformi, je treba razdeliti med interese, se pred pomladno obdelavo zemlje, ker bi bila v nasprotnem primeru otežkočena pomladanska setev. Da se to tako hitro in v redu vrši, gre predvsem zasluga demokratičnim množicam, ki aktivno sodelujejo pri delitvi zemlje.

V Sloveniji, Srbiji in drugih federalnih edinicah se skušajo nekateri veleposesniki proglašati za kmete, da bi na ta način obdržali zemljo. Agrarni interesi pa so na javnih razpravah razkrinkali vse take veleposesniške prevare.

Zakon o agrarni reformi ni uničil še poslednje ostanke fevdalizma, ki so posebno vidni še v Makedoniji, kjer je na eni strani kmečka revščina, na drugi strani pa ogromni veleposesniki. 180 veleposesnikov drži v svojih rokah okrog 135.000 ha zemlje in gozdov, torej prav toliko kot približno 15.000 kmetov. Okrog

95.000 ha zemlje pa imajo v rokah banke, cerkve, samostani in veliki trgovci.

Tudi v Sloveniji delitev zemlje hitro napreduje. Dolenjski kmetje so dobili v svojo posest najlepše predele zemlje, ki je bila doslej last tujerodnih baronov. Hmeljnik, Klevež, Soteska in še drugi gradovi so bili sto in sto let priča trpljenja slovenskega kmečkega ljudstva, ki je kopičilo bogastvo nemškimi grofom. Danes pa bo ta zemlja, ki so jo obdelovali prejšnji rodovi last malega kmeta, last tistih, ki so morali še do nedavnega za boro življenje hlapčevati.

Agrarna reforma, ki se izvaja danes v Jugoslaviji, je ena izmed demokratičnih pridobitev naše domovinske vojne, je otipljiv dokaz, da so narodi Jugoslavije na najboljši poti k zdravi ureditvi važnih gospodarskih vprašanj, k udržitvi notranjih razmer. Nobena druga država razen Sovjetske zveze ne izvaja tako napredne politike kot Jugoslavija.

V Italiji se po gradovih in veleposesnih šopirih še grofi, ki skrivajo fašistične zločince vseh narodnosti, jim nudijo varno zavetje in vso udobnost, jih podpirajo v njihovih spletkah in bojih proti naprednim ljudskim množicam v notranjosti Italije, še bolj pa proti napredni demokratični Jugoslaviji. Boje se oblasti milijonov, ki zahtevajo pravičen kos kruha, boje se, da bo prenehala njihovo izkoriščanje delovnega ljudstva. Tega se boje vsi fašisti, vsi reakcionarji v Italiji, Franciji, Grčiji, Angliji in Ameriki, zato odpirajo tako gonjo proti napredni Jugoslaviji, zato tak boj za Trst in vso Primorsko, ki bi jo hoteli na vsak način odtrgati od Jugoslavije, čeprav vse ljudstvo Julijske krajine odločno zahteva priključitev k FLRJ, čeprav je Italija premagana država, mi pa smo zmagovalci.

Zemlja in delavna sila je tista, kar ustvarja blagostanje. To pa hočejo imeti v zakupu »nekateri izbranci«, ki bi radi dobro živeli na račun delovnih ljudi. V Jugoslaviji so napredne sile s temi »izbranci« že obratunale in bodo sadove zemlje in svojega dela same uživale — izginilo je izkoriščanje človeka po človeku. Zato hoče vse prebivalstvo Julijske krajine, slovensko, hrvatsko in italijansko v državo, kjer vlada red, kjer ima zemljo tisti, ki jo obdeluje.

Skrb in ljubezen ljudstva do naših sirot

Vse ljudstvo Primorske vsak dan dokazuje svojo skrb in veliko ljubezen do naših sirot.

Dobro se zaveda, da so junaki, ki so padli v teku borbe, dali svoja življenja za boljše bodočnost nas vseh, zato se danes vsak oddolži žrtvam s tem, da pomaga njihovim otrokom, ki so ostali sirote brez staršev.

V Dom »Toneta Tomšiča« v Št. Petru na Krasu ljudstvo vsak dan prinaša darila v denarju, obleki in živilih. Tudi ljudstvo iz zone A izkazuje svojo veliko skrb do naših sirot.

Naša vojska noče zaostajati za ljudstvom, prostovoljno odstopa od

vsaj nekaj iztrgali na škodo naše države in na škodo našega prebivalstva, ki živi v teh krajih. Ker nima Zvezna vlada polne podpore samo pri vseh narodih Jugoslavije, ampak tudi največjo podporo vsega prebivalstva, brez ozira na narodnost, v teh krajih Julijske krajine, ki je pred rešitvijo, bo najodločnejše branila interes naše države in naših narodov.

V tej deklaraciji vidimo torej Primorci in vsi prebivalci Julijske krajine zagotovilo, da bodo uresničene naše težnje in zahteve. Narodi v okviru Jugoslavije in mi, ki trenutno še ne uživamo popolne svobode, hočemo in moramo doseči to, za kar smo skupno prelivali kri v borbi proti italijanskim in nemškim zavojevalcem, svobodo — združitev — demokracijo.

Samo pod temi pogoji in z največjim naporom, z največjim samozatajevanjem, požrtvovalnostjo in mobilizacijo vseh ljudskih sil bomo lahko napravili našo domovino, v kateri bo tudi Primorska s Trstom, tako, kakršno si želimo vsi, to je, bogato, kulturno in srečno domovino, na katero bomo upravičeno ponosni in ki nam bo v stanju zagamčiti polno blagostanje.

Samo kar je napredno je zmagovito

Delavci v Postojni so si otvorili svoj dom

Pred dnevi so v Postojni otvorili delavci svoj dom. Tako so dobili dom tisti ljudje, katere je kapitalizem obsodil na to, da mu bodo po tovarnah in rudnikih delali tlako do smrti, in ki jim je kapital skušal iztisniti poslednjo kapljo krvi. In danes, ko so se delavci v vrstah vseh delavskih množic priborili pri nas oblast, so postali pravi ljudje, ustvarjalci srečnega jutrišnjega dne nas vseh. In kot taki so si slovesno otvorili svoj dom. Ob tem velikem delavskem prazniku so jih obiskali tov. Bukovec Ivan, član glavnega odbora enotnih sindikatov, tov. Regent Ivan, zastopnik glavnega odbora SIAU, zastopniki ljudske oblasti in Jugoslovanske armade.

Kot prvi je spregovoril tov. Ivan Bukovec in poudaril dejstvo, da se naši delavci in kmetje zavedajo, kakšna je njihova naloga v osvobodilnem gibanju in zato se ne ustrašijo žrtve. Sovražniki ljudstva so sicer uspeli začasno razdeliti Julijsko Krajino v cono A in B, nikdar in nikoli pa jim ni uspelo v nas ubiti zahteve po priključitvi k Titovi Jugoslaviji, ali pa celo razkrojiti delavca in kmeta, ki sta spoznala, da je samo njuna skupna borba v celoti uspešna.

Za njim je spregovoril tov. Ivan Regent, ki je med drugim dejal:

Načrtnost pri reševanju gospodarskih vprašanj v coni B

Zastopniki ljudske oblasti iz posameznih okrajev so 5. t. m. na skupnem posvetovanju na sedežu PPNOO v Ajdovščini razpravljali o gospodarskih vprašanjih zone B in pri tem napravili stvarne zaključke.

Obnovo porušenih vasi, v kolikor še niso, bodo prevzele obnovitvene zadruge, ki dobijo na razpolago potrebne kredite, in sicer na račun vojne škode. Tehnične baze bodo pripravile načrte, vodile dobavo materiala in dajale potrebne nasvete. Vsa dela pa se bodo vršila po načrtu, ki bo v okviru ljudske zmogljivosti in v okviru pomoči vojne uprave. Pri vsem pa bo ljudska samoiniciativa znatno pospešila obnovitvena dela z udarniškim delom. Tako si bomo kmalu postavili nove

svoje hrane v pomoč našim sirotam.

VIII. Dalmatinska udarna brigada nudi ob vsaki priliki udarniško pomoč pri prevažanju drv, živeža, perila itd.

Tudi tov. Margon Milan iz Št. Petra nam je brezplačno pomagal za prevoz drv iz sosednje vasi.

V teku meseca januarja 1946 je naš Dom prejel sledeče prispevke od našega ljudstva: darila v denarju so darovali sledeči: Železniški elektrodsek v Št. Petru na Krasu 7500 lin in 3727 din, Železniški sindikat v Št. Petru na Krasu 3984 lin, Podružnica sindikatov lesne industrije v Št. Petru 10.000 lir, Mestni NOO v Št. Petru na Krasu 2355 lir, uslužbenci PRERADA in odseka za trgovino in preskrbo pri PPNOO v Št. Petru na Krasu 3411 lir in 10 din, tov. Marjan Šegina, brivec v Št. Petru na Krasu 1000 lir, Prosvetno društvo iz vasi Palčje 1086 lir, Inspektorat JDŽ, Reka, 1334 lir in 310 din, tov. Milavec Pavla iz Prestranka 850 lir, tov. Zorman Ivan iz Petelinje 1000 lir, organizacija AFŽ iz vasi Visoko pri Vipavi 115 lir, organizacija AFŽ DAIS iz Trsta 2000 lir, tov. Samsa Anton in družina iz Št. Petra na Krasu 2000 lir, Prosvetno društvo Postojna 5905 lir, skupno 42.540 lir in 4047 din.

Darila v obleki in živilih so darovali sledeči: tov. major Zorko, komisar VVP, 13 kg pomaranč; organizacija AFŽ Visoko pri Vipavi 6 kg jabolk, 2 kg orehov in 22 kosov razne obleke; tov. Srebrnjak Mirko iz Lokve pri Trstu 30 kg pomaranč in 25 kg riža; Vipavsko VP 240 kg krušne moke; krajevne organizacije Štomaj pri Štjaku 30 kosov razne obleke in perila; tov. Salomon iz Ajdovščine 4 kose perila in 1 par copatk; tov. Samsa Anton in družina iz Št. Petra na Krasu 35 kg krompirja, 15 kg jabolk, 1 zavojček piškotov in 7 kosov raznih oblačil; uslužbenci odseka za trgovino in preskrbo in Prerada v Št. Petru na Krasu 240 parov nogavic.

»Danes smo v svojem delavskem domu, kjer vidim napis, Cankarjev izrek: Na tvojih plečih, na plečih delavca proletarca sloni bodočnost slovenskega naroda, naroda proletarca. To velja za nas vse, za vse narode Jugoslavije. Tudi v novi Jugoslaviji bo slonelo vse na plečih kakor včeraj, na plečih delavca in kmeta. Če si oni ne bodo prizadevali, da zadelijo rane, ki so nastale v štiriletni borbi, te ne bodo zaceljene. Borimo se še nadalje proti tistem sovražnikom, ki dela podtalno in skuša slabiti ljudsko oblast. Vsak izmed nas naj se zaveda, da mora delati tako, kakor da dela to zase. Vzglej naj mu bodo ljudski delavci in kmetje, ki so v dobi 25 let ustvarili iz najbolj zastarele Rusije najnaprednejšo industrijo in kmetijstvo v SZ. Če danes smemo svobodno zborovati, se moramo v veliki meri zahvaliti ljudstvu SZ, ki je pomedlo z nemškimi fašisti. Demokratični svobodni narodi ne bodo nikdar dovolj hvaležni RA, sovjetskemu delavcem, kmetom in delavni inteligenci, ki so začrtali pot našemu delavnemu ljudstvu. Po tej poti moramo naprej in tako bomo zmagali.

V zgodovini vidimo, da napreden narod ni bil nikoli premagan. Lahko se zgodi, da bo sem in tja zgubil kako bitko, lahko se najde kdo, ki bo

hiše in nova gospodarska poslopja, ki so nam jih fašisti uničili.

Eno najvažnejših vprašanj je pri nas kmetijstvo, ki stoji prav sedaj pred veliko nalogo — spomladansko setvijo, pred nalogo, da se obdelajo slednji košček plodne zemlje. Pri tem bodo morale odigrati veliko nalogo traktorske postaje, ki so postavljene po okrajih. S temi in z ljudsko samopomočjo bomo premostili težkote, ki bi drugače nastale zaradi pomanjkanja vprežne živine. Ljudski zastopniki so sklenili, da bodo v času žetve prišli na pomoč ljudje iz dolin bolj prizadetim hribovskim krajem. Najprej bodo obdelali v dolini, potem pa bodo šli ljudje iz doline z vprežno živino pomagat orat in sejat v hribovite predele grgarskega okraja in v kraje okrog Cerknega, katerim je treba nuditi še posebno pomoč.

Tako so sklenili zastopniki ljudstva, ki dobro poznajo svoje ljudi in njihovo pripravljenost na žrtve, kadar gre za skupno dobro vsega ljudstva. Prav dobro vedo, da bodo kmetje iz Vipavske doline radevolje priskočili na pomoč prebivalstvu grgarskega okraja, da bodo ljudje prostovoljno pomagali tem krajem, ki so v borbi največ trpeli, ki so največ žrtvovali za naše borbe, jim dali zadnji rep iz hleva in košček kruha iz shrambe, čeprav sami niso jedli, tem ljudem, ki so vzdržali strahote nešteti sovražnih ofenziv, v katerih so izgubili vse, ljudem, ki so obveščali naš IX. korpus o premikih sovražnika in tako veliko pripomogli h končni zmagi.

Z zavestnim organiziranim delom bomo obdelali vso zemljo, kot smo to uredili v času borbe. Mladina bo organizirala oziroma poživila svoje delovne brigade, ki bodo najprej v dolini po načrtu in hitro obdelale polje, potem pa odšle z živino na grgarsko in cerkljansko polje, da bomo z medsebojno pomočjo obdelali in posejali prav vso zemljo in si tako zagotovili prehrano za vnaprej. Mladina, ki je prva razumela in se udeležila oborožene borbe proti fašizmu, bo prva tudi tokrat, ko bijemo še boj na gospodarskem polju, ko obnovljamo svoje domove. Pravilna obdelava zemlje je danes prav za prav vprašanje nas vseh, vprašanje splošne kampanje med ljudstvom, vprašanje organizacije, ne pa problem, s kakršnim se v kapitalističnih državah borijo

še v nekaterih trenutkih podvomil v moč ljudstva, bodimo pa prepričani, da narod, ki se zavestno bori, tudi zmagaja. Samo kar je napredno, lahko zmagaja. Zgodovina nam to potrjuje.

Nadalje je tov. Regent prikazal primer SZ in njene borbe njenih narodov za zrušenje reakcionarnih sil ter ustvaritev ljudske republike. H koncu pa je naglasil: »Združite se zato, da boste pomagali tem uspešnejše svobodoljubnim demokratičnim silam uničiti ostanke fašizma in jih tako podprli na poti napredka. Ta dom, ki ste ga danes otvorili, naj vam bo v ponos. Zbirajte se v njem pogosto, vadite se v skupnem čitanju! Učite se, čitajte in zopet učite se! Zavedajte se, da ste člen svojega naroda! Ustvarjajte in delajte kot da delate zase!«

Potem so sledili še govori predstavnikov ljudske oblasti in vojske in kot zadnji je spregovoril še tov. Primožič Jože, tajnik Izvršnega odbora enotnih sindikatov za cono B. Končno so bile poslone še resolucije tov. Kardelju, tov. maršalu Titu in jugoslovanskim delavcem.

Tako se je zaključil dopoldanski program, popoldne pa je bila v novootvorjenem domu kulturna prireditve. Zvečer pa se je za zaključek razvila ljudska zabava.

strokovnjaki, problem, zaradi katerega nastaja v gospodarstvu zastoj, pomanjkanje in dvig cen itd. Drugo je vprašanje semenskega krompirja in semen sploh, in pa vprašanje živinske hrane. Spomladi bomo rabili 50 vagonov semenskega krompirja, večino tega bomo zbrali sami, 4 vagone pa bomo dobavili iz Slovenije.

V okrajih poslujejo nabavne in prodajne zadruge, ki urejujejo blagovni promet. Te zadruge vedo, kje se nahaja to in ono blago in potem teh zadrug se vrši nabava blaga. Tako imata okraja Grgar in Tolmin na razpolago krompir in seno, oziroma slamo. To kupuje zadruga v Herpeljah, dočim ta zadruga prodaja vino. Prav tako prodajajo iz postojnskega okraja seno in krompir v Istro, tam pa kupujejo vino.

Tako je opaziti kljub težkim in še neurejenim povojnim razmeram dokaj urejeno, načrtno gospodarjenje.

Kar se tiče obrti, je zaznamovati razveseljivo dejstvo, da se nekatere stroke kar na lastno pobudo združujejo v nekakšne zadruge. Z načrtnim dodeljevanjem blaga bodo zainteresirani še ostali obrtniki, da se organizirajo v časovno obrtno združenje, kar bo dosti pripomoglo pri pobijanju črne borze, obenem pa se bodo ustale in znižale cene obrtniških proizvodov.

Na socialnem področju se posveča vsa skrb preskrbi vojnih vdov in sirot in je vse obsodbe vredno postopanje tistega socialnega odseka, ki zanemarljivo delo na tem področju. To je zločinska politika, če zanemarjamo deco in žene tistih, ki so za našo svobodo darovali svoja življenja. Take ljudi, ki te zločine vrše, je treba postaviti pred ljudsko skupščino, da ona razsodi o njihovem postopanju.

Tako je to zborovanje pokazalo, da je naše gospodarstvo v teh povojnih razmerah, ko v večjih, bogatejših državah trpijo pomanjkanje in gospodarski kaos, v dobrem stanju. To pa je pripisovati samo temu, da tu vse ljudstvo sodeluje pri reševanju gospodarskih težav, da vsi pomagamo drug drugemu, da ne iščemo koristi samo za sebe, ampak za vse primorsko ljudstvo. Čim pa bomo priključeni k FLRJ, bo vse gospodarstvo s povečanim tempom vzevelo, ker bo vse vključeno v splošni državni načrt.

Nova obnovitvena zadruga

Na Dolu pri Predmeji se je ustanovila obnovitvena zadruga. Vas je bila nešteto krat požgana tako od italijanskih kakor od nemških fašistov. Prestala je nešteto nemških ofenziv. Še Italijani so zažgali hišo Štefana Bizjaka, kjer je zgorela tudi petčlanska družina. Vas je bila v času narodno osvobodilnega gibanja popolnoma požgana. Od 1300 zaved,

ki jih je imela vas, je ostalo samo 75. Od konca borbe do sedaj so obnovili vaščani z lastnimi silami in s podporo ljudske oblasti 28 barak in pokrili 29 hiš. Sedaj so sklenili, da si ustanove obnovitveno zadrugo, v katero so vstopili zidarji, tesarji, mizarji, kmetje in tudi ženske, da si čimprej obnovijo požgane domove.

Š I R O M P R I M O R S K E

Zopet nov most, ki bo služil gospodarskemu dvigu dežele

Praznik dela je slavilo v nedeljo, 3. t. m. ljudstvo okraja Herpelje-Kozina. Nov velik betonski most v neposredni vasi Klanca, je bil izročen prometu. Preko tega mostu gre naj-

priznati, da so ta 14 m visok in 45 m dolg ter 7 m širok most zgradili v razmeroma kratkem času.

Največ zasluge pri izgradnji mostu imata Hust Lojze, 65letni kamno-

Udarnik tov. Ščuka prestriže trak — most je odprt.

krajša zveza med Istro, Postojno in Ljubljano — torej važna prometna žila.

Stari most so partizani pogladi v zrak, da so onemogočili okupatorski vojski hitro kretanje. Po končani vojni, pa je naša nova oblast kljub pomanjkanju gradbenega materiala in strokovnih moči pričela z delom. Začetkom avgusta lanskega leta so bili izdelani načrti, obnem pa so se napele mišice pridnih delavcev in zavedne mladine iz okolice, 2000 m³ ruševin so morali najprej odmetati. Porušiti je bilo treba še zadnji obok, ki je bil močno zrahljan vsled detonacije.

Tako so začeli čisto znova.

Mnogo truda in poštovanja so vložili v ta most delavci, ki so v težkih okoliščinah ob neurejeni prehrani v začetnih mesecih udarniško delali z zavestjo, da delajo sebi, svojemu ljudstvu. Če upoštevamo, da je bilo pri gradnji mostu razmeroma malo strokovnih delavcev, moramo

sek in Ščuka Albert, 50letni tesar, ki sta s svojim vzgledom spodbujala ostale delavcem k udarniškemu delu.

Na dan otvoritve sta ta dva junaka dela imela največje zadoščenje, ko sta videla pred sabo uspeh njihovega in ostalih tovarišev nesebičnega dela.

Na dan otvoritve je preko 1500 ljudi še s svojo prisotnostjo dokazalo, kako visoko cenijo napore našega delavca, ki je s svojim delom pokazal, kako se lahko najbolj koristi naši mladi ljudski oblasti, to se pravi nam vsem, tako je dejal zastopnik ESZDN tovariš Primožič. Zastopnik PPNOO, ki je otvoril slovesnost, se je v imenu oblasti zahvalil delavcem in vsem, ki so pomagali, da imamo danes zgrajen most, za njihovo požrtvovalnost in poudaril tempo obnove v naši ožji domovini Jugoslaviji.

Tovariš Ščuka je ob zaključku v imenu svojih tovarišev naglasil, da bodo prav vsi še krepkeje prišli za delo, za obnovo naše domovine.

Zbor volivcev v Idriji

Pred kratkim se je vršil v Idriji zbor volivcev, ki pa je že pokazal velik napredek tamošnjega ljudstva v odnosih in v pojmovanju ljudske oblasti in lahko rečemo, da je postal dejansko ta zbor volivcev prava tribuna ljudske oblasti. Zborovanje je otvoril tovariš predsednik. Za njim pa je podal poročilo za pretekli mesec tajnik MNOO. Med drugim je tovariš tajnik naglasil: »Zapomniti si moramo, da smo prevzeli oblast v roke v času, ko so bila prazna vsa skladišča in vse blagajne, da smo prevzeli deželo porušenih hiš, razbitih mostov, podrtih cest in železnice. Vsi vemo, da so bile velike težave, katerih niso mogli naši ljudje premagati v teh nekaj mesecih, predvsem zato ne, ker so uspeli naši sovražniki nas začasno ločiti od Titove Jugoslavije. Nas vse čaka še veliko delo, zato pa od vsakega posameznika zahtevamo, ne samo največjih osebnih naporov, temveč tudi največ osebnega razumevanja. Pri vsem tem delu moramo vedno misliti na celoto, na vso našo Julijsko krajino, na vso Jugoslavijo.

Ko smo se postavili okupatorju v bran, se nismo uprli zaradi varnosti svoje osebe, svoje družine, da bi rešili svoj dom, ampak narobe, mi se nismo bali tega, ampak šli smo reševati domovino vsak po svoje in zato smo jo tudi rešili.

Ravno tako je danes! Gospodarsko vprašanje bomo srečno prestali le, če bomo strnjeni vsi prijeli za delo in tiho prenašali vse težave, kakor smo jih takrat, ko smo krvaveli za našo osvoboditev. Pot osvobodilne fronte je še vedno edina pot, ki nas vodi brez dvoma k zmagi tudi v tem pogledu. Poštenost, nesebičnost in požrtvovalnost morajo biti vodilo vseh, vsakega posameznika in ne samo zastopnikov ljudske oblasti. Kakor ne bi zmagali na bojišču, če bi ne imeli enotnosti in predanosti, tako tudi danes ne moremo zmagati vseh težav, ki nam stojijo nasproti, brez trdne in enotne organizacije. Kot primer v tem oziru naj nam služi naš narodni osvobodilni boj, katere-

ga več ali manj poznate vsi. Samo skupna borba bo rodila uspeh, samo skupna volja bo izločila iz našega gospodarskega življenja spekulante, črnoboržjance, tatove ljudskega imetja in vse druge ljudske škodljivce. Kaj smo storili v teh mesecih proti tem? Prav malo. In kdo je imel škodo od tega? Mi sami, delovno ljudstvo! Zato moramo vsi v boj; od naše volje in budnosti je odvisen hiter in učinkovit poseg v vse škodljive pojave našega gospodarstva. Le tako bomo enkrat za vselej iz naših vrst izločili največje škodljivce. Preprečitev kupčij takim elementom, ni naloga ljudskih sodišč, ampak naša ljudska, ker le tako bomo dosegli popoln uspeh in bomo prišli hitro do srečnega in boljšega življenja.

Sledila so poročila posameznih referentov, od katerih je bilo posebno zanimivo poročilo referenta za obnovo, ki je poročal, da se je za silo obnovilo 28 poslopij, med njimi ljudska šola. V minulemu letu sta obe organizaciji AFZ in ZMS naredile skupno 10.000 udarniških ur pri odstranjevanju ruševin. Tudi vodovod se je pregledalo ter ugotovilo, da je južni del mesta v zadostni meri preskrbljen z vodo.

Ustanovili smo si obnovitveno in stavbno zadrugo. V mizarski delavnici se je od julija do konca meseca decembra izdelalo okrog 1000 komadov različne hišne, šolske in pisarniške opreme. Med najpridnejše mizarje se je razdelilo 22.000 lir nagrade. Pri obračunu se je raznim naročnikom napravil popust.

Zanimivo je bilo poročilo socialnega skrbstva. S primernimi zneski se je podprlo 77 družin padlih borcev in družin borcev, še vedno se nahajajočih v vojski. Poleg tega se je dala pomoč številnim dela nezmoglim tovarišem in tovarišicam. Za razdelitev vsem potrebnim smo prejeli od Okrajnega INOO 163.100 lir. Rudarji živorebrnega rudnika so pa podarili, in sicer:

za vdove padlih partizanov lir 100.000;

za soc. skrbstvo, to je za ostale podpore potrebnim lir 80.000;

za zimsko pomoč vojski lir 10.000; za dečji dom »Janka Premrla« lir 10.000;

za šolske potrebščine učencem in učenkam lir 50.000; skupaj lir 250.000.

Tudi delavci iz strojne mizarnice so darovali lir 3344, ter razni, ki so prispevali lir 356. Številne, pomoči potrebne družine so bile obdarovane z zavetki, enako so naše žene in mladina obdarovale večje število borcev. Tudi starčke v zavetišču v Marofu smo obdarovali s primernimi zavetki in cigaretami. Najlepšo misel pa so pokazali naši rudarji, ko so se odzvali na predlog Mestnega NOO, kateri je sklenil prenesti vse padle borce, pokopane po naših hribih, na domače pokopališče. — Prav s tem, da so darovali v ta namen L. 100.000 od udarniškega dela, so pokazali, kako znajo ceniti naše borce za svobodo. Želje svojcev smo izpolnili z darom rudarjev. Dolžni pa smo zahvalo našim partizanom in vojski sploh, ki so pripomogli k sijaju teh pogrebov. Zunaj jih počiva le še majhno število in tudi te bomo spravili k njihovim tovarišem, kajti država se zaveda svoje dolžnosti do vseh žrtev, katerim bomo skupno postavili spomenik, ki bo pričal poznim rodovom, kaj so doprinesli za dosego demokratičnih pravic Titove Jugoslavije.

Na prosvetnem polju smo tudi napredovali. Tako smo od Poverjenišva splošnovali otvoritev ljudske šole, nižje gimnazije, strokovne šole, čipkarske šole, obrtne šole, otvorili pa so se tudi večerni tečaji za rudarske mojstre, nameščence in vajence. Velik korak smo napravili na polju prosvete z otvoritvijo Ljudske univerze, katera vrši redno ob torkih svoja predavanja. Ustanovili smo tudi ustni časopis, katerega poročila se vršijo redno ob torkih. Tudi godbeni in pevski odsek sta imela že več

javnih nastopov, enako je tudi fizikurno društvo v polnem razmahu.

Tako je podan celotni pregled dela v preteklem mesecu.

Z ozirom na to, ker je bil na Okrajni skupščini izvoljen za predsednika iste dosedanji predsednik Mestnega NOO, je bilo treba izvoliti novega predsednika; ljudstvo si je izvolilo iz svoje srede tov. Troha Antona, po poklicu kovača pri rudniku. Nadalje je bilo na podlagi pravilnika iz ljudstva izvoljenih še šest delegatov za Okrajno skupščino. K besedi se je oglasila tovarišica, vdova po padlem partizanu, ter razjasnila, da so one dale vse, ko so dale svoje moke za naše skupno

osvobojenje, zato upravičeno pričakujejo hitre rešitve pokojnin. Da se nekoliko omili socialni položaj partizanskih vdov, je predlagal neki rudar, da naj bi se napravilo eno udarniško dnino za partizanske vdove in sirote; večina zbranega ljudstva je izglasovala ta predlog.

Iz tega je jasno razvidno, koliko socialnega čuta je v našem delavstvu, katero hoče vedno sodelovati pri uditvi svoje ljudske oblasti ter pri izgradnji in obnovi naše skupne domovine.

Ob zaključku zborovanja so zborovalci poslali resolucijo tovarišu Edvardu Kardelju.

Drobne vesti

V Šempasu pri Gorici so na zboru volivcev razkrinkali mizarja Bavčarja iz Sela, ki je prevzel izdelavo 27 šolskih klopi za 20.000 lir. Potem, ko so bile klopi izdelane, je z izgovorom, da so se plače povišale, računl 56.000 lir. Na vprašanje, koliko delovnih ur porabi pri izdelavi ene šolske klopi, je odgovoril, da 15. Na zboru volivcev se je tedaj oglašil mizar Mervič, ki je dejal: »Jaz in moji pomočniki, če bi jih imel, jih izgotovimo, kolikor hočete v 8 urah. S tem je bil Bavčar razkrinkan kot narodni izkoriščevalec in človek, ki hoče živeti na račun drugih.

V Dobravljah na Vipavskem so pred kratkim na zboru volivcev razkrinkali dr. Hrobata Hieronima, ki je prijavil 200 kg koruze, čeprav jo je resnici imel 500 kg. Ljudske množice so pooblastile krajevni NOO, da naj ga sodi.

Da bi čimprej pripomogli k obnovi, se je mizarska zadruga »Obnova« v Ilirski Bistrici reorganizirala v lesno produktivno zadrugo. Poleg mizarjev so pristopili v zadrugo tudi

gozdni posestniki in obrtniki. V okviru mizarske zadruge se organizira tudi kolarska in kovaška delavnica, ki bo v glavnem odpomogla pomanjkanju vozil, ki so jih uničili fašistični okupatorji.

Zvezno ministrstvo za industrijo v Beogradu je odobrilo nabavo 26.000 kilogramov bele pločevine za potrebe tvornice ribjih konzerv v Istri. S tem bo omogočena izdelava škatel za konzerve. Isto ministrstvo je odobrilo tudi nakup pet vagonov sladkorja in en in pol vagona škrobne sladkorja za potrebe tovarn Arrigoni in Ampelea v Izoli za izdelavo marmelade.

V nedeljo, 27. januarja so v Ilirski Bistrici odprli razstavo o delih, žrtvah in trpljenju našega primorskega ljudstva. Razstavo je odprl star partizan domačin, ki je dejal: »Ti spomini nam bodo še dolga leta pričali, kaj je primorsko ljudstvo žrtvovalo za novo svobodno življenje. 46.000 Primorcev je dalo svoja življenja za svobodo naše zemlje, našega ljudstva. Te naše s krvjo priborjene pravice hočemo, da nam vesele priznajo.

OD TEDNA DO TEDNA

Zasedanje glavne skupščine organizacije Združenih narodov se nadaljuje. Posamezni sveti rešujejo in proučujejo razna vprašanja, pri vsem pa se opaža, da nekatere delegacije zavzemajo čisto svoje stališče nekakšnega odlaganja pri rešitvi nekaterih vprašanj.

Tako je ostalo še vedno nerešeno vprašanje svetovne sindikalne federacije, ki zahteva pravico posvetoovanja in soddločanja v gospodarskem in socialnem svetu.

Prav tako politiko zavlačevanja zastopajo in podpirajo nekatere sile v vprašanju izselencev, za katerih vrnitev so kar nenadoma nastale težave. Obnem pa se ti izselenci istočvetijo s političnimi begunci in tudi vojnimi zločinci, ki so pobegnili iz osvobojenih držav. Za vzdrževanje teh pa zahtevajo celo prispevkov od posameznih držav članic ZN, kakor je bilo sklenjeno na reparacijski konferenci v Parizu.

Proti takemu postopanju je v humanitarnem svetu ostro nastopil jugoslovanski delegat dr. Aleš Bebler, ki je postavil tole vprašanje: Ali je v našem interesu in v interesu dobrih odnosov med nami in v interesu miru, da se ta položaj proglasi za normalen in da se trajno podaljša in da mi celo dajemo sredstva, da bi se ta položaj trajno podaljševal. Ne, odločno ne!

Večina držav se je odločno postavila na to stališče in podprla predlog jugoslovanske delegacije, da morilci, kolaboracionisti in izdajalci nimajo pravice vzdrževanja in se morajo najti način za odkrivanje teh elementov in izročitev v pravično sodbo narodu, katerega so izdali.

Varnostni svet organizacije Združenih narodov je na podlagi spomene sovjetske delegacije o notranje političnem položaju v Grčiji, v kateri opozarja na nevarne mednarodne posledice, ki jih utegne izvati notranja politična borba v Grčiji, začel razpravljati o tem vprašanju. Vodja sovjetske delegacije Višinski je v svojem govoru natančno orisal sedanjí položaj v Grčiji in naglasil, da je zadržanje britanskih čet v Grčiji postalo nepotrebno in da v veliki meri ovira normalen razvoj v notranjosti dežele.

Besede britanskega zunanjega

ministra Bevína v Varnostnem svetu ZN pa hočejo ustvariti mišljenje, da napad na britansko politiko škoduje britanskemu ljudstvu, medtem ko je nasprotno res, da nadaljevanje te politike pomeni sramoto za Veliko Britanijo v očeh sveta. Ves svet je priča, da je britanska vlada po Mac Neilu in veleposlaniku v Atenah sodelovala pri sestavi sedanje grške vlade, sestavljene iz desničarskih liberalcev in konservativcev. Tako piše »Daily Worker«.

Iransko vprašanje,

ki je bilo na umeten način načeto v Varnostnem svetu, se bo odstavilo z dnevnega reda in se bo rešilo na priroden in zakonit način, to je po poti direktnih pogajanj med Sovjetsko zvezo in Iranom.

V Jugoslaviji

je Ustavodajna skupščina na slovesen način proglasila novo ustavo. Nova vlada, ki jo je sestavil maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito, podaja v svoji deklaraciji kot eno bistvenih nalog obnove domovine dvig gospodarstva in teritorialne zahteve Jugoslavije po Primorski.

Na gospodarskem polju pa se s pospešenim tempo vršijo obnovitvena dela, tekmovanje delavcev vseh tovarn za čimvišjo proizvodnjo, obnem pa se vrši delitev zemlje pod geslom: »Zemljo tistemu, ki jo obdeluje«. Razvoj kakršnega je v političnem in tudi gospodarskem pogledu naredila mlada Jugoslavija, dokazuje, da so na oblasti res najnaprednejše sile narodov Jugoslavije.

Ta razvoj Jugoslavije posnema tudi sosedna

Albanija, kjer se razvija najširša ljudska demokracija.

Seveda ima tudi Albanija, kakor vse druge napredne države svoje nasprotnike, ki podpirajo od mednarodne reakcije, blatijo mlado državo, jo prikazujejo kot nedemokratično in diktatorsko, ji skušajo škodovati na ugledu in ovirajo, da Albanija kljub svojim žrtvam, ki jih je doprinesla za skupno zavezniško stvar, še do danes ni sprejeta med Združene narode.

Tako je grška vlada poslala organizaciji ZN oster protest proti spre-

jemu Albanije za članico, kjer navaja, da je bila Albanija sovražnica ZN in da se je skupno z italijansko vojsko borila proti Grčiji. To so klevete, kakršnih se poslužujejo samo fašisti, ki so v Grčiji trenutno na oblasti in ki zasledujejo svoje imperialistične težnje proti Albaniji v severnem Epiru.

Zelao čudno pa je, da tudi zastopniki Anglije v skupščini ZN sprejemajo in zastopajo to stališče grške vlade, ki je nasprotno ureditvi odnosov med Albanijo in Grčijo in ki v veliki meri ogroža mir na Balkanu, dočim pravilno ureditev grškega vprašanja zavlačujejo in zagovarjajo prisotnost britanskih čet v Grčiji kot potrebo za vzdrževanje notranjega miru in reda. V splošnem je reakcionarni tisk in vsa propaganda začela z novo kampanjo proti naprednim državam, katere cilj je zasejati razdor med državami članicami Združenih narodov.

V tej kampanji ima vodilno vlogo katoliška duhovščina z Vatikanom na čelu, ki je v svoji novoletni poslanici

ostro napadel »totalitarizem« dežel vzhodne in jugovzhodne Evrope,

pod čemer razume ljudsko demokracijo vlade teh dežel.

Potegujejo se za fašistične vojne zločince, ki jih sodi mednarodno sodišče v Nürnbergu, poslužujejo se novih obrekovanj proti »diktatorskim režimom« v Balkanskih deželah in direktno napadajo Jugoslavijo, kjer vlada »neznoša diktatura«. Po Kanadskem radiu pa so javili, da so bile splošne volitve v Jugoslaviji, Bolgariji in Albaniji zatrite. Vso to gonjo proti demokratičnim državam uprizarja tiskovni trust »Hearst« v ZDA, njega pa posnemajo fašistične trdnjavnice Italija, Grčija, Turčija.

Kljub temu, da je svetovna javnost dovolj poučena o dejanskem stanju balkanskih držav, saj je bilo tam za časa volitev nebroj inozemskih novinarjev in komisij, ki so spremljale potek istih, moramo biti miroljubni narodi budni proti tem spletkam in poskusom svetovne reakcije, ki hoče zanetiti novo nasprotja med narode, povzročiti nove vojne.